แผนพัฒนาสาธารณสุข ฉบับที่ 6

(พ.ศ. 2530—2534)

ก. นโยบาย

เพื่อให้คุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสุขภาพอนามัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีสภาพเปลี่ยนแปลงไปสู่การบรรลุสภาวะสุขภาพดีถ้วนหน้าในระยะยาว และมีการแก้ไขปัญหาหรือการดำเนินการที่สนองตอบต่อความจำเป็นพื้นฐานตามสภาวะการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและที่จะมีขึ้นในอนาคต โดยยึดหลักการเสริมสร้างความเป็นธรรมทางสังคมและการพึ่งพาตนเองได้ ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน การพัฒนาการสาธารณสุขในระยะแผนพัฒนาสาธารณสุขฉบับที่ 6 จึงได้กำหนดนโยบายไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมและขยายโอกาสในการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เน้นความสำคัญของความจำเป็นพื้นฐาน โดยอาศัยกระบวนการเตรียมชุมชน การปรับปรุงวิธีการและเทคโนโลยีให้เหมาะสม การประชานิเทศ การประชาสัมพันธ์ เพื่อก่อให้เกิดการรับรู้ที่ถูกต้องอย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพทั้งฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชน

2. ส่งเสริมการริเริ่มและขยายงานสาธารณสุขมูลฐานโดยชุมชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ทั้งเขตชนบทและเขตเมือง ให้สามารถแก้ไขปัญหาสาธารณสุขซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความจำเป็นพื้นฐานได้ตามสภาพปัญหาความเป็นจริงและศักยภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชนในแต่ละท้องที่

3. ส่งเสริมการกระจายอำนาจในการบริหารงานสาธารณสุขด้วยการเพิ่มบทบาทของประชาชนในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดปัญหา ความต้องการ วิธีการแก้ไขปัญหา และการบริหารทรัพยากร ทั้งที่ระดมได้โดยชุมชนเองและที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน

4. ส่งเสริมการประสานงานภายในสาขาอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีการพัฒนาองค์กรหรือกลไกการประสานงาน ตลอดจนวิธีการในการสื่อความหมาย การแลกเปลี่ยนความรู้ประสบ-

การณ์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณสุข การศึกษาฝึกอบรม การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี ทั้งนี้เพื่อเร่งรัดให้สามารถสนองตอบต่อการบรรลุสภาวะสุขภาพดีถ้วนหน้าได้มากยิ่งขึ้น

5. ส่งเสริมการประสานงานระหว่างสาขาและระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีการพัฒนาองค์การหรือกลไกการประสานงาน การสื่อความหมาย และการปรับเจตนคติของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติให้สามารถสนองตอบต่อวัตถุประสงค์ของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

6. ปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารงานสาธารณสุข อันได้แก่ การกำหนดนโยบาย ราคาค่าบริการ การพัฒนานโยบาย แผนงานและแผนกำลังคน การบริหารทรัพยากร การจัดระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อใช้ในการวางแผน การบริหารงานและการติดตามประเมินผล ทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น และส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจากราชการบริหารส่วนกลางไปยังราชการบริหารส่วนภูมิภาคให้มากยิ่งขึ้น

7. ปรับปรุงระบบบริการสาธารณสุข ทั้งในด้านโครงสร้าง สถานบริการของทั้งภาครัฐและเอกชน ระบบส่งต่อผู้ป่วยและระบบสนับสนุนทางด้านความรู้ เทคนิคและวิชาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อขยายบริการและปรับปรุงคุณภาพของบริการสาธารณสุขให้สนองตอบต่อปัญหาสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจของประชาชนในลักษณะที่ผสมผสานและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเน้นหนักในระดับตำบล หมู่บ้าน และการจัดให้มีบริการที่จำเป็นเพิ่มขึ้นในชุมชนต่าง ๆ

8. เร่งรัดการพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุขให้มีความเชื่อมโยงกันระหว่างการวางแผนกำลังคน การผลิต หรือการให้การศึกษาฝึกอบรมและการบริหารงานบุคคล อีกทั้งให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาสาธารณสุขระยะยาว โดยหาทางลดค่าใช้จ่ายที่รัฐไม่ควรต้องรับภาระให้น้อยลง และพยายามใช้ประโยชน์จากศักยภาพที่มีอยู่ทั้งภาครัฐและเอกชนในการเพิ่มขีดความสามารถของการพัฒนากำลังคนทั้งทางเทคนิควิชาการและการบริหารจัดการ

9. ปรับปรุงบทบัญญัติแห่งกฎหมายสาธารณสุข การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การป้องกันการติดยาและสารเสพย์ติด การคุ้มครองผู้บริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับคุณภาพและความปลอดภัยของการบริโภคอาหาร ยา การใช้เครื่องสำอาง และอื่น ๆ โดยพัฒนา ปรับปรุงและประสานงานการแก้ไขกฎหมาย การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ส่งเสริมการประชา-นิเทศ การประชาสัมพันธ์ จัดบริการรับเรื่องราวร้องทุกข์ เร่งรัดการค้นหาและประมวลข้อมูล

ที่จำเป็นต้องนำมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ สำหรับดำเนินงานป้องกันและปราบปราม

10. ส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีในการดำเนินงานสาธารณสุขที่ได้มีการพัฒนาและใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมอยู่ในชุมชนต่าง ๆ ตลอดจนริเริ่ม ทดสอบ และพัฒนารูปแบบและเทคนิควิธีการใหม่ ๆ ที่สามารถทำให้มีการพัฒนาผู้นำกลุ่มหรือทีมงาน มีการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีระหว่างกลุ่มทีมงานหรือหมู่บ้านต่าง ๆ และระหว่างสถาบันภายในประเทศหรือระหว่างประเทศ โดยรัฐเป็นผู้ดำเนินการหรือให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการและทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการขยายการดำเนินงานในรูปแบบเหล่านั้น อันจะนำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้มากขึ้นของประชาชนและของประเทศ

11. เร่งรัดการศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการประยุกต์ใช้ความรู้และเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการบริการสาธารณสุข การตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ การปรับปรุงคุณภาพของการควบคุม ป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ การรักษาพยาบาลและฟื้นฟูสภาพผู้ป่วย การอาชีวอนามัย การสุขาภิบาล การอนามัยสิ่งแวดล้อม การประดิษฐ์หรือผลิตอุปกรณ์การแพทย์ การผลิตยา สมุนไพรและชีววัตถุ โดยรัฐเป็นผู้ดำเนินการหรือให้การสนับสนุนคุ้มครองทั้งทางด้านวิชาการ การเงิน กฎหมาย และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

12. แสวงหาทางเลือกหรือริเริ่มวิธีการและระบบการเงินเกี่ยวกับการสาธารณสุข โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และการประหยัดค่าใช้จ่าย ค่าบริการ ตามความเหมาะสมกับสภาพปัญหาและลักษณะของสังคม ทั้งนี้เพื่อนำเงินทุนที่ระดมได้ไปใช้ในการจัดบริการหรือการประกันสุขภาพ รวมทั้งจัดให้มีผู้มีรายได้น้อยและผู้สูงอายุได้รับการสงเคราะห์ด้านรักษาพยาบาลต่อไปตามความจำเป็น โดยอาศัยหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้

กลวิธีในการพัฒนา

การพัฒนาการสาธารณสุขให้เป็นไปตามหลักการและแนวทางต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ในนโยบายจนกระทั่งบรรลุผลสมความมุ่งหมาย ทั้งในระยะของแผนพัฒนาสาธารณสุข (ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530—2534) และในระยะยาวด้วยนั้น จำจะต้องจัดให้มีการลงทุนและการดำเนินงานตามกลวิธีกลุ่มต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 การพัฒนา "การสาธารณสุขมูลฐาน"

การลงทุนและการขยายขอบเขตการดำเนินงานสาธารณสุขของทั้งฝ่ายรัฐและประชาชนจะเบี่ยงเบนจากการเพิ่มหรือขยายบริการของสถานบริการสาธารณสุขระดับสูงและระดับกลาง

เป็นสำคัญไปสู่การพัฒนา "การสาธารณสุขมูลฐาน" ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยพยายามจัดให้มีการดำเนินงานเพิ่มขึ้นทุก ๆ องค์ประกอบของการสาธารณสุขมูลฐานให้ครอบคลุมทั้งชุมชนชนบทและชุมชนในเมือง และให้ผสมผสานการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานนี้กับกระบวนการพัฒนาสังคมที่มีความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นเครื่องชี้วัด ทั้งนี้ได้กำหนดกลวิธีต่าง ๆ ในการพัฒนาไว้ดังนี้

1.1 ฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และทักษะแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้บริหารงานสาธารณสุขทุกระดับของระบบสาธารณสุข ตลอดจนทำการประชานิเทศและประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจถึงแนวคิดและวิธีการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เน้นการใช้ จปฐ. เป็นเครื่องชี้วัด

1.2 ชักนำให้บุคคลที่มีบทบาท เช่น ผู้นำอยู่ในวงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคม ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาสาธารณสุขมูลฐาน และสามารถรับรู้ปัญหาที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนต่าง ๆ จนเกิดแรงจูงใจที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ทั้งฝ่ายรัฐและเอกชน ควรจะต้องร่วมมือกันดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงไปได้

1.3 ให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้นำชุมชนในท้องถิ่นต่าง ๆ และประชาชนโดยทั่วไปด้วยการฝึกอบรม การประชานิเทศ และการประชาสัมพันธ์ เพื่อก่อให้เกิดการตื่นตัวต่อปัญหาสาธารณสุข ความจำเป็นพื้นฐานของคุณภาพชีวิต รวมทั้งวิธีการและเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาได้

1.4 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหมู่บ้านและผู้นำชุมชนกลุ่มต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการ วิธีการและเทคโนโลยีที่สามารถใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขหรือพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นได้

1.5 ฝึกอบรม อสม./ ผสส. แม่บ้าน และบุคคลอื่น ๆ ที่มีบทบาทเหมาะสมในชุมชน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะเกี่ยวกับ "การสาธารณสุขมูลฐาน"

1.6 มอบหมายให้สถานบริการสาธารณสุข โรงเรียน วัด และสถาบันทางสังคมอื่น ๆ ทำหน้าที่ฝึกอบรมประชาชนและผู้นำชุมชน โดยเสริมศักยภาพของแหล่งฝึกอบรมเหล่านี้ด้วยการผลิตและจัดส่งอุปกรณ์หรือเอกสารประกอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งสื่อการสอนทางไกลประเภทต่าง ๆ ไปให้อย่างสม่ำเสมอ

1.7 จัดให้มีการใช้ประโยชน์จากวัสดุหรือสิ่งที่มีอยู่แล้วตามสภาพและวัฒนธรรมของท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาระบบการผลิตและจัดส่งสื่อการเรียนรู้ของประชาชน

1.8 ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุและฝึกอบรมอาสาสมัครสำหรับดูแลสุขภาพอนามัยและรักษาการเจ็บป่วยของผู้สูงอายุในระดับของการสาธารณสุขมูลฐานให้ได้ตามความจำเป็น

1.9 จัดให้มีการใช้ประโยชน์จากกองทุนพัฒนาหมู่บ้านเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขมูลฐาน

1.10 ปรับปรุงกองทุนที่ได้จัดตั้งขึ้นแล้วด้วยวัตถุประสงค์เฉพาะของการสาธารณสุขให้ขยายขอบเขตเป็นกองทุนอเนกประสงค์มากขึ้น

1.11 ชักจูงให้ภาคเอกชน ทั้งที่ดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์ และที่ดำเนินการเชิงธุรกิจได้เข้ามามีบทบาทโดยตรงในองค์การพัฒนาที่ตั้งขึ้นในชุมชน

1.12 ติดตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพและปัญหาที่มีอยู่ในครอบครัวชุมชน โรงเรียน และโรงงาน โดยใช้ จปฐ. เป็นเครื่องชี้วัด

กลุ่มที่ 2 การพัฒนานโยบาย โครงสร้างองค์กร และกลไกการประสานงาน การพัฒนาการบริหาร/จัดการ การจัดระบบข้อมูลข่าวสาร การพัฒนารูปแบบและวิธีการในการกระจายอำนาจและกระบวนการเข้าร่วมของประชาชน

2.1 จัดให้มีองค์กรการประสานงานในระดับชาติ ภาค และจังหวัดบางจังหวัด เพื่อให้ทำหน้าที่ในการประสานงาน การสื่อความหมาย และการเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์

2.2 ริเริ่มและทดสอบรูปแบบในการจัดบริการสาธารณสุข เพื่อแก้ไขปัญหาที่มีความสำคัญเร่งด่วน เพื่อหาประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ฝึกอบรม วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยี

2.3 พัฒนาองค์กรการประสานงานระหว่างสาขา ให้สามารถทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพได้ ทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับนโยบาย แผนงานโครงการ การปฏิบัติตามนโยบายและแผนงานโครงการ การติดตามประเมินผล

2.4 สนับสนุนให้มีการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน โดยจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือ การใช้ประโยชน์หรือการให้การสนับสนุนกับภาคเอกชนในเรื่องที่ตรงกับเจตจำนงของทั้งสองฝ่าย

2.5 จัดให้มีศูนย์รวมและข่ายงานการฝึกอบรม เพื่อรับภาระในการสร้างเสริมความเข้าใจของผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

2.6 กำหนดนโยบายเกี่ยวกับราคาค่าบริการทางการแพทย์ สำหรับสถานบริการของรัฐและสำหรับธุรกิจบริการภาคเอกชน

2.7 พัฒนานโยบายและแผนงานโดยเน้นหนักในเรื่องที่จะแก้ไขปัญหาตามความจำเป็นพื้นฐานเป็นอันดับแรก และเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนมีส่วนช่วยให้บริการแก่สังคมตามที่ประชาชนต้องการ และภาครัฐจัดให้ได้ในขอบเขตที่จำกัด

2.8 นำเอาเทคโนโลยีที่เหมาะสม เช่น คอมพิวเตอร์ หรืออื่น ๆ มาใช้ในการปรับปรุงระบบข้อมูลข่าวสาร

2.9 พัฒนาระบบการเก็บ การวิเคราะห์ การแปรผล และการใช้ประโยชน์ของข้อมูลข่าวสารเพื่อการวางแผนและติดตามประเมินผลในรูปแบบของการกระจายอำนาจไปสู่การบริหารระดับต่าง ๆ ที่มีความจำเป็น

2.10 กำหนดรอบมาตรฐานของครุภัณฑ์การแพทย์ในสถานบริการสาธารณสุขต่าง ๆ และรายละเอียดประกอบการจัดซื้อ จัดหา และบำรุงรักษา

2.11 กำหนดคุณลักษณะของครุภัณฑ์การแพทย์

2.12 ส่งเสริมการใช้บัญชียาหลักแห่งชาติ

กลุ่มที่ 3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของระบบการสาธารณสุข

3.1 ปรับปรุงสถานบริการสาธารณสุขที่มีอยู่เดิมทั้งในเขตชนบทให้สามารถบริการประชาชนได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

3.2 ขยายสถานบริการสาธารณสุขในรูปแบบที่เหมาะสม ทั้งในท้องถิ่นชนบทและเมือง เช่น การจัดตั้งสถานบริการสาขา

3.3 จัดให้มีหน่วยบริการสำหรับแก้ไขปัญหาเฉพาะด้านตามความจำเป็น เช่น หน่วยบริการผู้ป่วยฉุกเฉิน คลินิกผู้สูงอายุ และหน่วยจิตเวช เป็นต้น

3.4 เพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่และสิ่งสนับสนุนต่าง ๆ ในระดับตำบลและอำเภอ รวมทั้งกำหนดหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เหล่านี้ให้มีส่วนในการดำเนินงานพัฒนาสาธารณสุขในหมู่บ้านต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน

3.5 กำหนดมาตรการในการประหยัดค่าใช้จ่ายของรัฐเกี่ยวกับการศึกษาฝึกอบรมบุคลากรสาธารณสุขบางประเภท

3.6 ดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนบุคลากรสาธารณสุข เพื่อเป็นแนวทางให้ภาครัฐและภาคเอกชนผลิตได้ตามความเหมาะสม

3.7 กำหนดหลักเกณฑ์ในการสรรหาและคัดเลือกผู้ที่สมควรดำรงตำแหน่งทางการบริหาร และจัดให้มีการฝึกอบรมด้านการบริหารแก่ผู้บริหารงานสาธารณสุขและผู้บริหารงานโรงพยาบาล

3.8 พัฒนาหน่วยงานรับผิดชอบในระดับนโยบายเพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายและวางแผนกำลังคนด้านสาธารณสุขระยะยาวอย่างต่อเนื่อง และดูแลให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนดำเนินการผลิต ใช้ประโยชน์และพัฒนาคุณภาพของบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.9 จัดให้มีการพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุขที่มีอยู่แล้ว โดยเน้นทั้งทางด้านความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่การงาน และด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ในขณะเดียวกันก็จัดให้มีการปรับปรุงระบบการบำรุงขวัญและการก้าวหน้าในตำแหน่งงานให้สอดคล้องสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้นด้วย

3.10 ดำเนินงานสร้างผู้นำในการพัฒนาการสาธารณสุขให้บรรลุสภาวะ "สุขภาพดีถ้วนหน้า" ให้มีคุณภาพและปริมาณเพิ่มมากขึ้นโดยอาศัยกระบวนการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีซึ่งกันและกัน โดยดำเนินงานทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ

3.11 รวบรวมผลการวิจัย วิธีการและเทคโนโลยีที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่น ตลอดจนค้นคว้าหารูปแบบที่เหมาะสมเพื่อที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาผู้นำกลุ่มหรือทีมงาน

3.12 ส่งเสริมการเผยแพร่ผลการวิจัยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนได้ใช้ประโยชน์

กลุ่มที่ 4 การพัฒนาทางเลือกสำหรับระดมทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้ในการสาธารณสุข และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาพยาบาลและฟื้นฟูสภาพผู้เจ็บป่วย รวมทั้งการคุ้มครองผู้บริโภคทางด้านสาธารณสุข การอนามัยสิ่งแวดล้อม การปรับปรุงบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายสาธารณสุข

4.1 ขยายงานบัตรสุขภาพในชนบท พร้อมทั้งปรับปรุงราคาบัตร วิธีการจัดระบบบริหารกองทุนบัตรสุขภาพ และการอำนวยความสะดวกในเรื่องบริการ

4.2 ริเริ่มงานบัตรสุขภาพในเขตเมือง

4.3 จัดให้มีบริการรักษาพยาบาลผู้มีรายได้น้อยและผู้สูงอายุโดยไม่คิดค่าบริการ

4.4 กำหนดโครงการในการศึกษาวิจัยและการประยุกต์ใช้ความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้ชัดเจน โดยเริ่มต้นด้วยการประเมินสภาพและปัญหาของการควบคุมป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ การรักษาพยาบาล และฟื้นฟูผู้ป่วย การอาชีวอนามัย การสุขาภิบาล การอนามัยสิ่งแวดล้อม การผลิตยา สมุนไพรและชีววัตถุ

4.5 จัดทำศูนย์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการวิจัยการพัฒนาและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในท้องถิ่นต่าง ๆ

4.6 ปรับปรุงคุณภาพและขยายงานการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการตามปัญหาและความจำเป็นที่มีอยู่

4.7 จัดทำโครงการร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนในการผลิตเครื่องมือและอุปกรณ์การแพทย์ ยาและสมุนไพร ตลอดจนริเริ่มหรือขยายงานผลิตชีววัตถุโดยภาครัฐ

4.8 พัฒนาและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับการสาธารณสุขและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

4.9 จัดให้มีบริหารรับเรื่องราวร้องทุกข์ทั้งโดยภาครัฐและเอกชน

4.10 ดำเนินการเก็บรวบรวมและประมวลข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการยา คุณภาพของยา การใช้ยา ราคายา และกระบวนการผลิตยาที่ดี

4.11 ดำเนินการเก็บและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องสำอางและสิ่งที่เป็นพิษเป็นภัยอื่น ๆ

4.12 ดำเนินการป้องกันการติดยาและสารเสพย์ติดโดยการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และการให้บริการทางการแพทย์ทั้งโดยภาครัฐและเอกชน